

УДК 027.021(477-25)НБУВ:090.1(02)Дашкевич

**Марія Іваннікова,**

канд. іст. наук, старш. наук. співроб. НБУВ

**ПРИВАТНА БІБЛІОТЕКА  
ПРОФЕСОРА КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ СВ. ВОЛОДИМИРА  
М. П. ДАШКЕВИЧА  
У ФОНДАХ НБУВ**

Представлена стаття із серії публікацій, присвячених особовим бібліотекам викладачів Київського університету Св. Володимира. Досліджено фрагмент бібліотеки українського літературознавця, професора Миколи Павловича Дашкевича (1852–1908), проаналізовано склад і зміст фонду виходячи з наукової діяльності вченого.

*Ключові слова:* фрагмент приватної бібліотеки, М. П. Дашкевич, склад і зміст історико-культурного фонду.

Дослідження приватних бібліотек та введення їх у науковий обіг – одне з найважливіших питань бібліотечної справи, тісно пов'язане з багатьма історичними, книгознавчими, бібліотекознавчими науками.

На сучасному рівні розвитку бібліотекознавства нині гостро відчувається і потреба в повному уявленні всього інформаційного потенціалу публікацій та неопублікованих матеріалів, у тому числі тих, що стосуються приватних бібліотек. Знання історії та складу такого типу бібліотек, які створювалися і збереглися, значно збагатять історію бібліотечної справи та історію культури, ставши джерельною базою подальших історико-культурних та соціальних досліджень.

Фондозасновником приватної бібліотеки, що презентується в цій статті, є Микола Павлович Дашкевич (4 серпня (16 серпня) 1852, село Бежів, нині Черняхівського району Житомирської області – 20 січня (2 лютого) 1908, Київ) – український літературознавець, історик, фольклорист, магістр всесвітньої літератури, один із фундаторів вивчення західноєвропейського романтизму у вітчизняному літературознавстві.

М. П. Дашкевич народився в родині священика, здобув початкову освіту вдома і був спрямований батьками на отримання світської освіти

та кар'єри. Відповідно, середню освіту Микола Дашкевич здобув у Житомирській першій чоловічій гімназії<sup>1</sup> (1860–1868 рр.), найбільшому і найавторитетнішому навчальному закладі тодішньої Волинської губернії, в якому навчалися К. П. Михальчук<sup>2</sup>, В. І. Лепський<sup>3</sup>, П. А. Тутковський<sup>4</sup>, В. В. Підвисоцький<sup>5</sup>, М. І. Усанович<sup>6</sup>, В. Г. Короленко<sup>7</sup>, І. А. Феценко-Чопівський<sup>8</sup> та багато інших учнів, які згодом стали відомими громадськими діячами, науковцями, літераторами.

<sup>1</sup> Зараз – Житомирський Державний університет імені Івана Франка.

<sup>2</sup> Кость Михальчук (21 грудня 1840 (2 січня 1841), с. Зозулинці, Вінницька область – 7 (20) квітня 1914, Київ) – визначний мовознавець та етнограф, член Київської Старої Громади, дійсний член НТШ у Львові, Українського Наукового Товариства у Києві, Історичного Товариства Нестора-Літописця. У своїй праці «Наречія, поднаречія і говори Южної Росії» виступив основоположником української діалектології. Автор багатьох праць з терену мовознавства (історичної фонетики й морфології, генези української мови та ін.).

<sup>3</sup> Липський Володимир Іполитович (27 лютого (11 березня) 1863, с. Самостріли Корецького району Рівненської області – 24 лютого 1937, Одеса) – український ботанік; член ВУАН (1922–1928 президент) і чл.-кор. АН СРСР, директор Одеського ботанічного саду.

<sup>4</sup> Тутковський Павло Аполлонович (1 березня 1858, Липовець – 3 червня 1930, Київ) – український геолог, географ і педагог. Один з основоположників геології й географії України, дійсний член Української (з 1919) і Білоруської (з 1928) академії наук та Наукового товариства імені Шевченка (з 1923).

<sup>5</sup> Володимир Валеріанович Підвисоцький (24 травня (5 червня) 1857, с. Максимівка, Чернігівщина – 22 січня 1913) – український патолог, ендокринолог, імунолог, мікробіолог. Основоположник київської школи патологів. Чл.-кор. Анатомічного товариства у Парижі (1887). Чл.-кор. Імператорської військово-медичної академії (1900). Ординарний почесний член Королівського інституту експериментальної терапії у Франкфурті-на-Майні (1911).

<sup>6</sup> Михайло Ілліч Усанович (16 червня 1894, Житомир – 15 червня 1981, Алма-Ата) – хімік, академік АН Казахської ССР (1962), доктор технічних наук (1938), професор (1935), заслужений діяч науки КазССР. Працював у галузі фізичної хімії. Вперше у світі сформулював сучасну теорію кислот і основ.

<sup>7</sup> Володимир Галактіонович Короленко (15 (27) липня 1853, Житомир – 25 грудня 1921) – російський та український письменник, журналіст, публіцист і громадський діяч.

<sup>8</sup> Іван Адріянович Феценко-Чопівський (20 січня 1884, м. Чуднів, Житомирщина – 2 вересня 1952) – вчений-металург, громадський і політичний діяч, міністр Центральної Ради та Директорії.

Вищу освіту М. П. Дашкевич отримав у Київському Університеті Св. Володимира (далі – КУСВ) у 1869–1873 рр., на історико-філологічному факультеті, де його викладачами були В. Б. Антонович<sup>9</sup>, І. В. Цветаєв<sup>10</sup>, М. П. Драгоманов<sup>11</sup>, В. С. Іконников<sup>12</sup>, О. О. Котляревський<sup>13</sup>, Ф. Я. Фортинський<sup>14</sup> та ін. Був залишений стипендіатом для підготовки до професорського звання [30, с. 18, 21]. Молодий учений зайнявся дослідженням середньовічного фольклору, історії вітчизняної та всесвітньої літератури. Микола Дашкевич завзято відносився до навчання, а згодом – і до наукової діяльності. Його дипломна робота «Княжение Даниила Галицького по русским и иностранным известиям» [9] здобула у 1873 р. золоту медаль і досі цінується як одна з кращих праць з історії Галицько-Волинського князівства. У 25 років М. Дашкевич захистив дисертацію, здобувши звання магістра [24, с. 15–17, 23, 50], а у 1884 р. його було затверджено екстраординарним професором Київського університету (кафедра історії західноєвропейської літератури). У цей час він працює над

<sup>9</sup> Антонович Володимир Боніфатійович (18 (30) січня 1834, Махнівка – 8 (21) березня 1908, Київ) – український історик, археолог, етнограф, археограф, чл.-кор Російської АН з 1901; професор Київського університету з 1878; належав до хлопоманів; співорганізатор Київської Громади.

<sup>10</sup> Іван Володимирович Цветаєв (4 (16) травня 1847, Дроздово, Шуйського повіту, Володимирської губернії – 30 серпня (12 вересня) 1913, Москва) – російський вчений-історик, археолог, філолог та мистецтвознавець, чл.-кор Петербурзької Академії наук (1904), професор Московського університету.

<sup>11</sup> Михайло Петрович Драгоманов (6 (18) вересня 1841, Гадяч – 20 червня (2 липня) 1895, м. Софія) – український публіцист, історик, філософ, економіст, літературознавець, фольклорист, громадський діяч, представник відомого роду українських громадських і культурних діячів Драгоманових.

<sup>12</sup> Володимир Степанович Іконников (інколи – Іконніков; 9 (21) грудня 1841, Київ – 26 листопада 1923) – український історик та педагог, професор, у 1877–1880 рр. та у 1883–1887 рр. – декан історико-філологічного факультету Університету Св. Володимира. У 1881–1883 рр. – член Ради Колегії Павла Галагана.

<sup>13</sup> Олександр Олександрович Котляревський (псевдонім: Скубенко Чуприна; 1837, Кременчук – 29 вересня (11 жовтня) 1881, Піза, Італія) – український етнограф, філолог, славіст.

<sup>14</sup> Федір Якович Фортинський (15 (27) лютого 1848, Шостьє – 12 (25) грудня 1902, Київ) – український науковець. Російський історик-медієвіст. Ректор Київського університету.

дослідженнями з історії української, російської і світової літератури (зокрема, присвячені творчості Миколи Гоголя, Івана Котляревського, Амвросія Метлинського, Олександра Пушкіна, Михайла Лермонтова, Вільяма Шекспіра, Джорджа Байрона) [7; 10; 11; 13; 14; 15], що дістали схвальний відгук Івана Франка [26, с. 285–307].

Упродовж багатьох років М. П. Дашкевич очолював Історичне товариство імені Нестора Літописця у Києві (1899–1904 рр., 1905–1907 рр.). У 1902 р. його було обрано членом-кореспондентом, а 1907 р. – ординарним академіком Петербурзької Академії наук. Він кілька років, як було прийнято серед тогочасних науковців, деякий час працював в західноєвропейських університетських бібліотеках та архівах Венеції, Відня, Лондона, Львова, Парижа, Праги, де вів дослідницьку роботу [28].

Ідеї культурно-історичної школи та порівняльно-історичного методу в літературі, які він обстоював, знайшли продовження у творчості його учнів Михайла Грушевського та Івана Огієнка. Однак, тяжка хвороба серця не дала змоги вченому здійснити всі задуми. За його життя не було видано 3-томної «Історії Південної Русі», великої монографії про творчість М. Лермонтова [28].

Помер М. П. Дашкевич 2 лютого 1908 р. в Києві. Похований в с. Бежеві. За заповітом тіло перевезли до с. Бежева і поховали в родинному склепі на цвинтарі біля церкви. Рідні, вдячні учні спорудили на могилі пам'ятник у вигляді викладацької кафедри, покритої скатертиною з китицями, а на ній – розгорнута книга зі слов'янськими письментами [18, с. 76–78].

М. П. Дашкевич у науковому плані сформувався спочатку як історик, зорієнтований своїми вчителями на дослідження давньоукраїнської історії, однак в подальшому (з середини 70-х рр. XIX ст.) вчений переключився на вивчення західноєвропейських літератур але й у літературознавчих дослідженнях Дашкевич залишився істориком, тяжіючи до історичних принципів та фактажу. Тим не менше, Дашкевич здобув, перш за все, репутацію визнаного фахівця саме з давньоруської історії і, навіть, після переорієнтації своїх наукових інтересів на літературознавство не полишив суто історичних наукових студій. Саме в царині історії ним були висунуті важливі проблеми та теорії, які зберігають актуальність і в наш час. Він уперше науково дослідив питання про болоховців (населення, що мешкало у східній частині Волині). На думку М. П. Дашкевича, яку поділяли В. Б. Антонович, а пізніше М. С. Грушевський, болоховці – це українське населення з домішкою тюркського елемента, що жило у верхів'ях річок

Случ та Горинь, мало певну автономію, своїх «князів». Учений зробив спробу пов'язати з болоховцями виникнення козацтва й анти князівського руху, що розгорнувся у XIII ст. після появи монголо-татарів [5; 6; 12].

Також, вчений у своїх працях обстоював думку про значний вплив «руського» елементу у Великому князівстві Литовському, і створив низку ґрунтовних досліджень з історії литовсько-польської доби в історії України [8].

Водночас і в літературознавстві ним було створено праці, які варті вивчення і в наш час, як важливе підґрунтя української національної ідеології. Подібна проукраїнська ідейно-тематична спрямованість праць Дашкевича, в поєднанні з українським походженням та самоідентифікацією його самого, дозволяє беззаперечно включити його наукову спадщину до скарбниці української науки та культури.

Звичайно, за обсягом наукова спадщина М. П. Дашкевича, пов'язана з історичною тематикою, поступається аналогічному доробку таких визначних тогочасних українських істориків, як В. Б. Антонович, а тим більше М. С. Грушевський, але слід брати до уваги те, що М. П. Дашкевич прожив менше за них і до того ж багато часу приділяв ще й історико-літературознавчим дослідженням. Окрім того, за даними сучасних істориків, не всі наукові праці Дашкевича збереглися до нашого часу (зокрема, втрачений рукопис великої трьохтомної праці з історії Південної Русі) [28]. Тим не менш, за думкою дослідників наукової спадщини М. П. Дашкевича, А. І. Чуткого, Г. А. Александрової, Н. М. Марченко [2; 19; 28], й опублікованої частини історичних студій дослідника, цілком достатньо для того, щоб віднести його до плідних діячів української історичної науки, що своєю діяльністю охопили велике коло питань вітчизняної історії і інтегрували українську історіографію в загальноєвропейський контекст.

У своїх історичних дослідженнях М. П. Дашкевич йшов у ногу з часом, акцентуючи свою увагу на найпроблемніших аспектах давньоруської історії. Саме це спричинило до того, що його історичні праці не втратили своєї наукової актуальності й по сьогодні. За висновками дослідників [1; 2; 19; 28], Дашкевич був також одним з тих, хто виступав за активне залучення іншомовних писемних джерел у дослідження, пов'язані з вивченням вітчизняної історії, і особисто відшукав та публікував джерела з окресленої тематики. Все це зайвий раз підкреслює важливість досліджуваної теми, власне, для історії України в широкому аспекті.

Одночасно М. П. Дашкевич уславився і як визначний дослідник української, російської та західноєвропейської літератур, хоча всі літературознавчі студії він проводив в історичному ключі, залишаючись і в цій сфері наукової діяльності, перш за все, істориком. Він став засновником, власне, наукового вивчення західноєвропейських літератур в Києві і загалом в Україні. Літературознавча спадщина вченого є не менш цінною, ніж історичні дослідження, особливо беручи до уваги те, що у ній Микола Павлович міг дозволити значно більшу свободу суджень, ніж у суто історичних працях. Проте, і ця сфера наукової діяльності Дашкевича є мало відомою сучасним дослідникам. Зазвичай, згадують лише таку визначну роботу Дашкевича, як «Отзыв о сочинении г. Петрова: «Очерки истории украинской литературы XIX столетия», в котрій науково доведена самобутність української літератури і мови (та культури загалом), тяглість її розвитку від часів Київської Русі. Але не менш важливими були й інші літературознавчі дослідження Миколи Павловича, в яких доводився тісний взаємозв'язок розвитку української та західноєвропейських літератур і фольклору, стверджувалася еволюція українських дум з давньоруських билин, детально вивчався середньовічний лицарський роман, легенди про св. Грааль тощо.

Все своє трудове життя М. П. Дашкевич присвятив КУСВ. Саме з ім'ям Дашкевича пов'язане наукове становлення викладання предмету історії західноєвропейських літератур в цьому навчальному закладі.

У 1900 р. М. П. Дашкевич виступив ініціатором створення при історико-філологічному факультеті університету романо-германського відділу, який згодом і очолив.

Важливою складовою наукової діяльності Дашкевича була його співпраця у різних наукових інституціях тогочасного Києва. Зокрема, він особливо активно брав участь у роботі Історичного товариства Нестора Літописця, практично з моменту його заснування: спочатку в якості простого відвідувача засідань, згодом і дійсного члена, а з 1878 по 1893 рр. – як його секретар та як голова Товариства у 1899–1904, 1905–1907 рр. Причому, він доклав чимало зусиль для зміцнення авторитету цієї інституції. Одночасно вчений співпрацював, також, з Київською археографічною комісією, і у 1900 р. був обраний її дійсним членом. Брав Дашкевич активну участь і в роботі III та XI Всеросійських археологічних з'їздів, що відбувалися у Києві. Серед наукових інституцій поза межами Києва, з якими контактував Дашкевич, були Наукове товариство імені

Т. Г. Шевченка, Товариство шанувальників російської словесності, Московське археологічне товариство і Російська Академія Наук. Ця Академія обрала Дашкевича у члени-кореспонденти (1902 р., а потім і у позаштатні академіки (1907 р.), що стало найвищим визнанням його наукового авторитету [19, с. 87]. Також, Дашкевич був серед громадських діячів-засновників Київської публічної бібліотеки. Він був членом комітету бібліотеки у 1896–1905 та 1906–1908 рр., надав суттєву допомогу при укладанні друкованого систематичного каталогу літератури, що знаходилася у фондах Київської публічної бібліотеки [30].

Не менш вагомою, ніж наукова, була і викладацька діяльність М. П. Дашкевича в Університеті Св. Володимира (1877–1907 рр.). Вона відзначалась високим професіоналізмом, ґрунтовністю підходу і добрим знанням джерельної та історіографічної (включаючи закордонну) бази. Саме з ім'ям Дашкевича пов'язане наукове становлення викладання предмету історії західноєвропейських літератур в Україні та підготовка перших висококваліфікованих спеціалістів з цього предмету, коло яких чи не вперше ми спробували окреслити. Учні й послідовники Дашкевича продовжили розпочату ним справу вивчення західноєвропейських літератур доби середньовіччя та Нового часу. Певною мірою нагадував університетський курс лекцій, з яким М. П. Дашкевич виступав на Київських Вищих жіночих курсах у 1881–1889 та 1906–1907 рр. (останній лекційний курс був спеціально пристосований до особливої жіночої аудиторії, що засвідчило небайдужість науковця до проблеми жіночої освіти).

Як вже згадувалося, наукова діяльність М. П. Дашкевича розвивалася, головним чином, в трьох напрямках: вітчизняна історія, західноєвропейська література, російська та українська літератури. Всі ці напрями зливалися в цілісний, що надавало дослідженням вченого специфічних рис та викликало неабияку зацікавленість з боку колег. Взагалі, наукова спадщина вченого включає в себе майже 70 друкованих праць [19].

До речі, незважаючи на привертання уваги науковців до особистості та наукового доробку М. П. Дашкевича, приватною бібліотекою вченого ніхто не цікавився.

Отже, Дашкевич був багатограним вченим, що відзначався різноманітністю наукових інтересів, що не могло не відбитися на репертуарі його власної бібліотеки.

Розглядаючи долю приватної бібліотеки Дашкевича, виділяємо кілька етапів її існування: формування бібліотеки М. П. Дашкевичем, придбання

бібліотекою КУСВ, де вона була розпорошена, передача разом із бібліотекою колишнього КУСВ до фондів бібліотеки ВУАН, реконструкція фрагменту бібліотеки, створення каталогу та введення її у науковий обіг.

Бібліотека вченого традиційно формувалася упродовж багатьох років, її тематичне наповнення відповідає сфері наукових зацікавлень вченого та темам його наукових розвідок.

Оскільки більша частина життя вченого пов'язана з КУСВ (починаючи з 1868 р.), то природно, що бібліотека науковця після його смерті була придбана саме цією науково-навчальною установою в 1910 р. у вдови професора [20, с. 121–122].

Оскільки М. П. Дашкевич багато часу проводив в своєму родинному маєтку в с. Бежів, то там, також, зберігалася значна частина його бібліотеки. Існують відомості, що ці книги втрачені під час пожежі в кінці Другої світової війни.

Лихої долі зазнала могила вченого – революційно піднесені вандали знівечили молотами надгробок. Будинок вченого було перетворено на дільничну лікарню, сім'ю виселено на вулицю. Архіви вченого втрачено. Його ім'я нині мало відоме широкому загалу.

В кінці другої світової війни будинок М. П. Дашкевича згорів. За свідченням старожилів, три дні тліли книги багатой бібліотеки, хоч то були лише залишки. Ялини і сосни алеї парку вирубали для будівництва колгоспної конюшні, сад поліг під сокирами односельців, які рятували себе в сувору повоєнну зиму [18].

Фрагмент приватної бібліотеки М. П. Дашкевича, як і приватні бібліотеки інших професорів КУСВ, зберігається окремим масивом у відділі бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ (далі – ВІК).

На сьогодні у відділі є наявними 157 од. зб., але бібліотека нараховувала більше 4000 томів, про що свідчить нумерація книг, що мають штамп «Бібл[іотека] Дашкевича». Ведеться робота по реконструкції та пошуку інших фрагментів бібліотеки. В фонді КУСВ бібліотека зберігалася окремим масивом, про що свідчать записи в алфавітному каталозі Бібліотеки КУСВ, але згодом, Бібліотека була розпорошена у загальному фонді НБУВ, кілька книг зберігаються у відділі стародруків та рідкісних видань НБУВ [16 с. 30], поодинокі видання зустрічаються у колекції КУСВ та Роки у фондах ВІК.

Бібліотека вченого формувалася, в основному, тогочасними

виданнями. Абсолютна більшість видань датуються останньою чвертю XIX – початком XX ст. (до 1907 р. включно). За необхідності, зацікавлений дослідник може проаналізувати хронологічну характеристику наявного фрагменту приватної бібліотеки М. П. Дашкевича більш детально, але у наявному фрагменті бібліотеки є 12 книг видання до 1830 р.:

- Antonius Bynaeus. *Becreutzigter Christus, oder Erklärung der Geschichte/ des Leydens/ Sterbens und Begrabnuss unsers Herrn und Heylandes Jesu Christi* (Cassel, 1688);
- *De Linguae latinae in Germania per XVII saecula amplius fatis, ab ipso tempore, quo Romanorum arma et commercia nonnullum eius usum intulerunt ad nostram usque aetatem commentarii, auctore Jacobo Burckhard* (Hanoverae, 1713);
- *Ulisse il Giovane. Tragedia dedicate. All' illustrissimo, ed Eccellentissimo Sig. Girolamo Ascanio Giustiniani Patrizio Veneto Figliuolo dell' Eccellentissimo Sig. Girolamo procurator* (Padova, 1720);
- *Arte de la Lengua Guaraní por el de la Compañía de Jesus con los Escolios, Anotaciones y Apéndices del P. Paulo Restivo de la misma Compañía sacados de los Papeles del P. Simon Bandini y de otros* (S. María la Mayor, 1724);
- *La critica d'oggi o sia L'abuso della critica odierna di Giacomo Laderchi Prete della Congregazione dell'Oratorio di Roma, data alla luce da Girolamo Mainardi* (Roma, 1726);
- *Il vero senso della favola del Ciclopo, dissertazione epistolare del sig. D. Damiano Romano, Avvocato Napoletano. Dedicata all'illustriss. Sig. Marchese il sig. D. Niccolo Fraggianni. Consigliero della Regal Camera di S. Cb(h)jara, Caporo[ta] del S.R.C., Prefetto dell' Annona, e Delegato della Regal' Giurisdizione* (Nap[oli], 1749);
- *Matthiae Casimiri Sarbievii e societate Jesu, carmina. Nova editio, prioribus longé auctior & emendatior* (Paris, 1759);
- *Des phrygischen Dares Geschichte von der Zerstörung der Stadt Troja. Ein Fragment. Mit Unmertungen der besten Schriststeller guter Kunstrichter und eignen Zusäßen erläutert aus dem Lateinischen überseßt von Iohann Adolph Hermstädt* (Leipzig, 1774);
- *Riflessioni filosofiche, e politighe sul genio, e carattere de' cavalieri detti serventi. Secondo le Massime del Secolo XVIII* (Venezia, 1783);
- *La vie de Voltaire, par M\*\*\** (Geneve, 1786);
- *Fictions morales. Par M. Mercier* (Paris, 1792);
- *Starobyła Skládanie. Tristram Weli[t]ń Ref, báfeň hrdinstá XIII. Wětu, whdaná od Wárlawa Ňankh. Dil čtwrtń* (Praha, 1820).

За складом і змістом це переважно наукові видання, в яких висвітлюються історико-філологічні питання (№ 44, 293, 3146, 3160, 3238), видання, що присвячені вшануванню пам'яті видатних діячів науки та їх діяльності (№ 50, 100, 244, 275, 1896, 2676, 2859, 2897, 2972); літературознавчі, бібліографічні видання (№ 102, 191, 1886, 1910, 2601, 2623, 2640, 2643, 2688, 2729, 2805, 2898, 2962, 2963, 3046, 3225,) видання, в яких висвітлюються різноманітні питання історії релігій та релігієзнавства (№ 119, 126, 129, 186, 368, 370, 375, 1896, 2783, 3062, 3257, 181а, 186); педагогіці (№ 235, 388, 392); соціальні питання (№ 201, 204); філософії (№ 293, 352, 374, 2676, 2742, 3013); представлені також періодичні видання (№ 392, 2647, 2697).

Всі книжки мають синій штамп «Бібл. Дашкевича» та проставлений чорнилом номер на верхній кришці оправи, кілька книг мають напис олівцем «Г. Дашкевичу», є такі, що мають штамп «Бібл. Дашкевича», але не мають проставлений номер. Майже всі книжки мають штампи бібліотек Київського інституту народної освіти імені М. Драгоманова та КУСВ. Усі книги мають штампи, що доводять їх належність до фондів (сучасної) Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: Центральної наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського АН України, Центральної наукової бібліотеки АН УРСР, Бібліотеки Академії Наук УРСР, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Державної Публічної бібліотеки УРСР, Центральної наукової бібліотеки Академії Наук Української РСР, бібліотеки Академії Наук УРСР, ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України, Центральної наукової бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ЦНБ імені В. І. Вернадського.

Географія видавництва дуже різноманітна. Типографії, де були надруковані книги з бібліотеки М. П. Дашкевича, були розташовані в Базелі (Benno Schwabe), Берліні (Rothberger & Co, Franz Duncker, Otto Hentze's Verlag), Болоньї (tipografia Fava e Garagnani), Брно (Tiskem J. Hniličky), Бухаресті (tipografia Petrescu-Conduratu), Гамбурзі (Hoffmann und Campe), Женеві (Stabilimento fratelli Pagano), Лейпцизі (F. A. Brockhaus, Von Veit & Co, Albert Langen, Crich Koschnh, Crich Koschnh, ňř ří.), Львові (Drukarni Zakładu narodowego Im. Ossolińskich, типографія Ставропигійського Інститута, E. Winiarza), Москві (А.А. Левенсонъ), Мюнхені (Wolf & Sohn, V. Forest et E. Grimaud), Падуї (A. Bianchi), Парижі (G. Fischbacher, Calmann. Lečvy, Alphonse Lemerre, Schulz et Thuillière), Полтаві (типографія Г. І. Маркевича та І. А. Дохмана), Празі (Bohumil Házek), Санкт-Петербурзі (Типографія Імператорської Академії Наукъ), Стокгольмі (P. A. Norstedt

& Söner), Франкфурті на Майні (J. Kauffmann), Харкові (Типографія «Печатное дѣло» кн. К. Н. Гагарина, Типографія Губернскаго Правленія) та деяких інших. Як правило, з кожного міста представлено по 1–2 видання, за винятком Парижа, Львова та Лейпцига. Відповідно, надруковані книжки іспанською, італійською, німецькою, російською, французькою, хорватською, шведською мовами.

Проведення реконструкції особової бібліотеки М. П. Дашкевича є невід'ємною умовою виконання дослідницької роботи з презентації фондів відділу широкому загалу науковців, а також є частиною науково-дослідного проекту, що має за мету презентувати вже досліджені меморіальні бібліотеки, що є складовими книгозбірні КУСВ.

### Список використаних джерел

1. *Александрова Г. О.* М. Дашкевич про вічні образи та мотиви у творчості Дж. Байрона, О. Пушкіна, М. Лермонтова (З історії української компаративістики) // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 7. – С. 54–57.
2. *Александрова Г. А.* Літературні перехрестя (Микола Дашкевич у контексті порівняльних досліджень кінця XIX – початку XX ст.); монографія / Г. А. Александрова; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: Освіта України, 2008. – К., 2008. – 240 с.
3. *Венгеров С. А.* Источники словаря русских писателей в 4-х т. – Т. 2. Гогоцкая – Карамзин / Собр. С. А. Венгеров – СПб Тип. Имп. академии наук, 1910. – 598 с.
4. *Грушевський М. С.* Микола Дашкевич: [некролог] / М. С. Грушевський // Записки НТШ. – Л., 1908. – Т. 81. – С. 145–150.
5. *Дашкевич М. П.* Болоховська земля та її значення в Російській історії. Епізод із історії Південної Русі в XIII і XIV століттях. – К., 1876.
6. *Дашкевич Н. П.* Болоховская земля и ее значение в русской истории // Тр. Киев. Археологического съезда. – К.: Тип. Имп. Ун-та Св. Владимира, 1878. – Т. 2. – С. 69–129.
7. *Дашкевич Н. П.* Вопрос о литературном источнике украинской оперы И. П. Котляревского «Москаль-Чаривный» [Додаток: «Сказка о приключении любовника, посетившего неверную жену». Записана в Житомирском уезде] // «Киевская старина». – 1893. – Т. 43. – № 12. – С. 451–482.
8. *Дашкевич М. П.* Заметки по истории Литовско-Русского Государства. – К. – 1885. – 192 с.
9. *Дашкевич М. П.* Княженіє Даніила Галицького, по рускимъ и иностраннымъ известіямъ / соч. Николая Дашкевича. – Киев: В Унив. тип., 1873. – 159 с.

10. *Дашкевич Н.* Малорусская и другие бурлескные (шутливые) энеиды. – «Киевская старина». – 1898. – Т. 62. – № 9. – Отд. 1. – С. 145–188.
11. *Дашкевич Н. П.* На могилу И. С. Тургенева: Произнесено вместо лекции 27 сент. в Университете св. Владимира и на Высших женских курсах ю – Киев: тип. И. Н. Кушнерева и К<sup>о</sup>, 1883. – 54 с.
12. *Дашкевич М. П.* Новейние домыслы о Болохове и Болоховцах. – К. – Университетские известия. – 1884. – № 6. – С. 155–186.
13. *Дашкевич Н. П.* Отзыв о сочинении г. Петрова: «Очерки истории украинской литературы XIX столетия», составленный профессором Н. П. Дашкевичем. – [Санкт-Петербург]: тип. Имп. Акад. наук. – 1888. – 265 с.
14. *Дашкевич Н. П.* А. С. Пушкин в ряду поэтов нового времени. – Киев. – Вып. 1. – 1900. – 173 с.
15. *Дашкевич Н. П.* Памяти Гоголя // Чтения в Историческом обществе Нестора Летописца. – Киев. – 1902. – 606 с.
16. *Дениско Л. М.* Автографи на книгах із колекції рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: Каталог / Л. М. Дениско; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; наук. ред. Г. І. Ковальчук. – К., 2007. – 134 с.
17. Житомирський державний університет імені Івана Франка / [авт.-упоряд. Я. Білейчук; редкол.: П. Ю. Саух та ін.]. – К.: Логос Україна, 2009. – 197 с.
18. Історія Черняхівщини: етапи становлення і сучасність. – Ж.: ОП «Житомирська облдрукарня», 2009. – 848 с.; іл.
19. *Марченко Н. П.* Микола Павлович Дашкевич: визнаний і незнаний діяч української науки / Н. П. Марченко // Українська біографістика: Зб. наук. пр. – К., 2010. – Вип. 6. – С. 81–102. – Бібліогр.: 32 назв. арк. 87.
20. *Мяскова Т. Є.* Бібліотека Імператорського університету Св. Володимира: з історії комплектування (1834–1927 рр.) / Т. Є. Мяскова; наук. ред. О. С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. – 2005. – 184 с.
21. *Памяти Н. П. Дашкевича // Чтения в Историческом обществе Нестора летописца. – К., 1908. – Кн. 20. – Вып. III. – С. 42–82.*
22. *Eranos.* Сборник статей по литературе и истории в честь заслуженного профессора Императорского Университета Св. Владимира Николая Павловича Дашкевича. – К., 1906. – 436 с.
23. *Сперанский М. Н.* Николай Павлович Дашкевич // Известия отделения русского языка и словесности Императорской Академии Наук. – СПб, 1908. – Кн. 2. – С. 265–289.
24. Университетские известия. – 1873. – № 12. – Киев. – С. 18, 21.
25. Университетские известия. – 1877. – № 7. – Киев. – С. 15–17, 23, 50.
26. *Франко І. Я.* Зібрання творів у 50-ти томах. – К.: Наукова думка, 1980 р. – Т. 27. – 463 с.

27. *Флоринский Т. Д.* Н. П. Дашкевич (некролог) // Журнал Министерства народного просвещения. – СПб, 1908. – № 9. – С. 12–23.

28. *Чуткий А. І.* Микола Дашкевич (1852–1908) / А. І. Чуткий. – К. : Темора, 2008. – 526 с.

29. *Шахматов А. А.* Николай Павлович Дашкевич // Известия Императорской Академии Наук. – СПб, 1908. – № 11. – С. 939–941.

30. Національна Парламентська бібліотека України [Режим доступу] : <http://nplu.org/article.php?id=75> – Назва з екрана.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2014 р.

UDC 027.021(477-25)НБУВ:090.1(02)Дашкевич

Mariia Ivannikova

**Professor of St. Vladimir Kyiv University M. Dashkevych's Private Library in Vernadskyi National Library of Ukraine**

Presented article of the series of publications devoted to the personal libraries of professors of the St. Vladimir of Kyiv University. Was investigated moiety of library Ukrainian literary critic, Professor Mykola Dashkevych (1852–1908), presented characteristics of content and composition book collection of the on the basis of scientific activity scientist.

*Keywords:* moiety of library, Mykola Dashkevych, structure and content of the Historical and Cultural collection.

УДК 027.021(477-25)НБУВ:090.1(02)Дашкевич

Мария Иванникова

**Частная библиотека профессора Киевского университета Св. Владимира Н. П. Дашкевича в фондах НБУВ**

Представленная статья из серии публикаций, посвященных личным библиотекам преподавателей Киевского университета Св. Владимира. Исследованы фрагмент библиотеки украинского литературоведа, профессора Николая Павловича Дашкевича (1852–1908), проанализированы состав и содержание фонда исходя из научной деятельности ученого.

*Ключевые слова:* фрагмент частной библиотеки, Н. П. Дашкевич, состав и содержание историко-культурного фонда.

## Зміст

### Розділ І. БІБЛІОМЕТРІЯ ТА БІБЛІОТЕКА: СВІТОВИЙ ДОСВІД, УКРАЇНСЬКА ПЕРСПЕКТИВА

<b>Бережнюк О.</b> Бібліометрія як метод аналізу стану книговидання .....	7
<b>Жабін А.</b> Вебметричне дослідження бібліотечних блогів України ...	17
<b>Жабін О.</b> Комбінований рейтинг сайтів Alexa Rank .....	30
<b>Копанєва Є.</b> Бібліометричні показники наукової періодики України .....	41
<b>Кузнєцов О.</b> Виявлення ключових понять з тексту за допомогою контент-аналізу .....	52
<b>Василенко О.</b> Бібліотечно-інформаційна діяльність як об'єкт статистичного дослідження .....	61
<b>Литвинова Л.</b> Наукові школи Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в інформаційно-комунікаційному просторі України .....	87
<b>Лукашевич Т.</b> Публікаційна активність країн СНД та Балтії згідно з бібліометричною базою даних Scopus .....	101
<b>Лямець А.</b> Відбір матеріалів в арабських бібліотеках: наукові розробки М. Альяна .....	116

### Розділ ІІ. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗПОДІЛЕНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ: ІНТЕГРАЦІЯ ТА КООПЕРАЦІЯ ЗУСИЛЬ БІБЛІОТЕК ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ

<b>Гарагуля С. , Самохіна Н.</b> Опрацювання цифрових ресурсів: світовий контекст і бібліотечна практика .....	133
<b>Івченко Л., Шевченко О., Гурина В.</b> Повнотекстові бази даних міжнародного каталогу музичної періодики (RIPM) .....	147
<b>Ігнатюк М.</b> Перспективи бібліотечно-інформаційного забезпечення агроєкологічної галузі зарубіжних учасників міжнародної ІРБІС-корпорації бібліотек агроєкологічного профілю .....	164
<b>Карпюк Д.</b> Види мережних документів .....	171
<b>Коваленко І., Кропочева Н.</b> Стан і перспективи розвитку галузевого реферативного ресурсу на веб-порталі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського .....	182